

Advies over de definitie van werkstudenten in het hoger onderwijs naar aanleiding van de conceptnota hbo5

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 6 juli 2016

**Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 13 december 2016 met
eenparigheid van stemmen**

Voorbereiding: werkgroep Financiering Hoger Onderwijs op 10 november 2016
onder voorzitterschap van Bert Hoogewijs en aftoetsing in de Vlor-commissie hbo5
op 23 november 2016

Dossierbeheerder(s): Isabelle De Ridder

1 Situering

In het antwoord op de adviezen van de Vlor over de conceptnota's hbo5 en lerarenopleiding, vraagt de minister om bijkomend advies over de definitie van werkstudent in het hoger onderwijs.

2 Verwijzing naar de definitie van werkstudent in de conceptnota hbo5

In de conceptnota hbo5 van mei 2016 (p. 24), lezen we:

Om de financiering van het hbo5 na inbedding in de hogescholen te verzekeren wordt onderzocht of dit vereist dat er binnen de financiering van het hoger onderwijs wordt gewerkt met gekleurde middelen. Om de middelen te blijven toeleiden naar de opleidingen waarmee de overheveling gepaard gaat, zal ook het verdelingsmechanisme van dit budget nauw moeten aansluiten bij het verdelingsmechanisme zoals het vandaag bestaat in het volwassenenonderwijs:

- *de verdeling gebeurt op basis van het aantal opgenomen studiepunten in hbo5-opleidingen (naar analogie met de verdeling op basis van LUC);*
- *de huidige delers van het volwassenenonderwijs blijven initieel behouden voor de verdeling van het budget over de opleidingen (later moet worden bekeken of de delers kunnen evolueren naar de puntengewichten die ook gelden voor de bacheloropleidingen);*
- *de financieringsboni voor studenten uit ondervertegenwoordigde groepen (beursstudenten, studenten met een functiebeperking en werkstudenten) worden meteen toegepast zoals in de rest van het hoger onderwijs (deze bestaan niet in het volwassenenonderwijs maar zullen anderzijds ook geen verregaand herverdelend effect hebben).*

Omtrent de financieringsboni blijkt de huidige afbakening van werkstudenten in het hoger onderwijs vrij strikt (Codex Hoger Onderwijs art. I.3.78°). Gelet op de dubbele doelgroep die de uitbouw van het hbo5 beoogt en het grote aandeel werkenden in de huidige cursistenpopulatie valt het te overwegen om deze definitie uit te breiden, zodat de werksituatie van studenten iets meer gaat doorwegen in de financiering. In het kader van levenslang leren zou dit principe dan best van toepassing worden op het hele hoger onderwijs. Deze discussie overstijgt de scope van deze conceptnota en vergt bovendien nadere analyses om te komen tot een adequate definitie en een implementatie die rekening houdt met een eventuele herverdeling van een deel van de financiering.

3 De huidige definitie van werkstudent

Werkstudenten worden in de huidige financiering van het hoger onderwijs, gewogen aan 1.5. Volgens de Codex Hoger Onderwijs (Artikel I.3.78) is een werkstudent, een student die:

- in het bezit is van een bewijs van tewerkstelling in dienstverband met een omvang van ten minste 80 uren per maand;

- of in het bezit is van een bewijs van uitkeringsgerechtigde werkzoekende en de opleiding kadert binnen de door de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling voorgestelde traject naar werk;
- en nog niet in het bezit is van een tweede cyclusdiploma of een masterdiploma;
- en ingeschreven is in een studietraject met specifieke onderwijs- en leervormen en met specifieke modaliteiten van begeleiding en aanbod, dat als zodanig geregistreerd is in het hogeronderwijsregister. De afzonderlijke registratie in het hogeronderwijsregister impliceert niet dat het hier een nieuwe opleiding betreft, zoals bepaald in artikel 60septies van het structuurdecreet.

4 Voorstel om de definitie van werkstudent in hbo5 niet toe te passen

De Vlor stelt voor om voorlopig twee aparte financieringsmechanismen te behouden: dat voor de BaMa-opleidingen en dat voor hbo5-opleidingen. Als in het huidige financieringsmechanisme hoger onderwijs meer middelen worden ingebracht, dan kan het zijn dat ook instellingen die geen hbo5-opleidingen aanbieden hiervan een effect ondervinden. Het samenvoegen van de middelen vandaag zou erg veel onbedoelde neveneffecten met zich meebrengen. Als in 2026 de hele financiering van hbo5 volledig in het hoger onderwijs inkantelt, dan moet het hele financieringsmodel hoger onderwijs herbekeken worden. Hier moet een nieuw debat aan vooraf gaan.

De Vlor is van mening dat als de twee aparte financieringsmechanismen behouden blijven, de definitie van werkstudenten in het deel hbo5 overbodig is. Het maakt het mechanisme nodeloos complex. Op dit moment worden deze trajecten immers al aangeboden. Het is net de bedoeling om meer generatiestudenten in deze opleidingen aan te trekken. Een extra wegging voor werkstudenten is in dit geval niet adequaat. Wel is het noodzakelijk dat de financiering van het hbo5-deel afdoende is om zowel het bestaande hbo-publiek als nieuwe generatiestudenten te bedienen en ondersteunen. Om dit te realiseren, een correct doelgroepenbeleid te voorzien en studentenvoorzieningen uit te bouwen in het hbo5, zal meer financiering nodig zijn dan vandaag aan het hbo5 wordt toegekend. Het spreekt voor zich dat als daarnaast aan het hbo5 nieuwe opdrachten worden toegekend, zoals de uitbouw van werkpleklers, hiervoor ook bijkomende financiering moet voorzien worden.

In de BaMa-financiering is een extra wegging van werkstudenten wel nodig, omdat hiervoor extra trajecten moeten worden voorzien. Werkstudenten blijven in de BaMa ook een minderheid, die nog extra gestimuleerd kan worden. De Vlor pleit binnen dit kader voor een uitbreiding van deze definitie:¹

- ‘80 uur tewerkstelling’ vervangen door:
 - 72 uur tewerkstelling
 - of ‘de helft van een voltijdse opdracht, gebruikelijk in de sector van tewerkstelling’ (geattesteerd door de werkgever via het bewijs van tewerkstelling);
- Studenten kunnen ook als zelfstandige werken in hoofdberoep (en niet enkel in dienstverband, zoals het decreet stipuleert);

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van kansengroepen](#). 21 april 2015.

- Voor uitkeringsgerechtigde werkzoekenden hoeft de opleiding niet te kaderen binnen de door de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling voorgestelde traject naar werk (wat het decreet wel vraagt);
- Een werkstudent is ook een student die een studietoelage heeft van de Vlaamse Gemeenschap met het statuut van zelfstandige student;
- Studenten die al beschikken over een diploma hoger onderwijs worden niet geweerd uit de groep. Studenten in permanente vorming, gepensioneerden en doctoraatstudenten wel.

5 Tot slot

De vraag over de definiëring van werkstudenten kan niet los gezien worden van de keuze voor een financieringsmechanisme. Het is moeilijk om in te schatten welke consequenties wijzigingen aan het financieringsmechanisme (bijvoorbeeld de toepassing van de definitie van werkstudent in hbo5) met zich meebrengen. Hiervoor zijn diepgaande analyses en simulaties nodig.

Isabelle De Ridder
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Ann De Schepper
voorzitter Raad Hoger Onderwijs